



الإشارات

کندوکاوی در برجسته‌ترین رخدادهای
بازارهای سرمایه عربی

سال اول | شماره ۱۸ | ۱۲ شهریور ۱۴۰۲

اداره امور بین‌الملل

SAUHAB ART

بسم الله الرحمن الرحيم

تدوین و انتشار اداره امور بین الملل سازمان بورس و اوراق بهادار
راهبری دکتر حسین محمدی، مشاور عالی و جانشین رئیس سازمان در حوزه فناوری اطلاعات و امور بین الملل
نظارت کریم کریمی، رئیس اداره امور بین الملل سازمان
همکاران این شماره کریم کریمی

مطالب این نشریه لزوماً انعکاس نظرات سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیست.
نشریه الاشارات از دریافت مقاله‌ها و اخبار مناسب استقبال می‌کند.
نشریه در دخل، تصرف و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.
نقل مطالب با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
نشانی نشریه: تهران، تقاطع خیابان مطهری و قائم مقام فراهانی، ساختمان بورس و اوراق بهادار، طبقه دوازدهم،
اداره امور بین الملل
تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۰۸۳۷۰۷
نشانی اینترنتی: www.seo.ir
پست الکترونیک: intl@seo.ir

فهرست

● عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

● مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

- رقابت عمان در بحث رمزارز و فناوری هوشمند در GCC
- هزینه «نقض داده‌ها» در خاورمیانه به بالاترین حد خود رسید
- مقررات جدید کویت برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی
- اقدام جدید بحرین برای ساخت کارخانه‌های هوشمند

عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته عمدتاً کم نوسان بودند. بورس مصر با ۳/۷ درصد رشد، بهترین عملکرد را داشت. اما رشد شش بورس دیگر کمتر از یک درصد بود: اردن، عربستان، عمان، کویت، ابوظبی و فلسطین. از سوی دیگر، بورس عراق که در یک ماه گذشته حدود ۱۵ درصد جهش داشت، این هفته بیش از ۴ درصد ریزش کرد و بدترین عملکرد را داشت. شاخص بورس قطر بیش از یک، و شاخص بورس‌های لبنان، دوبی و بحرین نیز کمتر از یک درصد افت داشتند.

فشار فروش از سوی سرمایه‌گذاران خرد داخلی و خارجی، کماکان مهم‌ترین عامل روند کاهشی بورس قطر است. شاخص بورس عربستان هم با فشار شرکت آرامکو، منفی شد، ارزش سهام این شرکت متأثر از قیمت نه‌چندان خوب نفت خام، پایین آمد. سهام بخش بانکی تأثیر مثبتی بر شاخص بورس دوبی داشت و روند منفی این بورس را تعدیل کرد.

انتظار می‌رود این هفته بازارهای منطقه، به دلیل روند افزایشی بازارهای ایالات متحده تحت تأثیر سخنان فدرال رزرو آمریکا با لحن ملایم‌تر، روند خوش‌بینانه‌ای داشته باشند. با این وجود، با توجه به همبستگی با عملکرد قیمت نفت خام، پویایی بازارهای عربی در روزهای آینده احتمالاً تحت تأثیر داده‌های کلان اقتصاد جهانی، به ویژه از اقتصادهای قدرتمندی مانند ایالات متحده و چین خواهد بود.

ردیف	کشور	شاخص	31 August 2023	تغییر هفتگی (%)	تغییر از ابتدای سال End-2022
۱	اردن هاشمی	Amman SE General	2,408.69	0.88	-3.71
۲	امارات متحده عربی	DFM General	4,090.04	-0.23	22.60
۳	امارات متحده عربی	FTSE ADX General	9,786.63	0.22	-4.16
۴	بحرین	Bahrain All Share	1,952.16	-0.01	3.00
۵	عراق	ISX Main 60	809.80	-4.23	38.20
۶	عربستان سعودی	Tadawul All Share	11,491.20	0.75	9.66
۷	عمان	MSM 30	4,798.97	0.48	-1.20
۸	فلسطین	Al-Quds	643.51	0.00	0.59
۹	قطر	QE General	10,194.74	-1.64	-4.55
۱۰	کویت	Main Market 50	5,634.15	0.28	-1.48
۱۱	لبنان	BLOM Stock	1,823.12	-0.57	29.27
۱۲	مصر	EGX 30	18,873.82	3.66	29.29

مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● رقابت عمان در بحث رمزارز و فناوری هوشمند در GCC

عمان حرکت جسورانه‌ای را برای تأثیرگذاری بر بازارهای رمزنگاری و فناوری هوشمند در بین اعضای «شورای همکاری خلیج فارس (GCC)» آغاز کرده است.

رئیس «نهاد مقررات خدمات عمومی عمان» به طور آشکار در مورد حمایت دولت کشورش از تأسیسات استخراج بیت کوین خصوصی اظهار نظر کرد. انتظار می‌رود از این طریق بیش از ۱/۱ میلیارد دلار سرمایه گذاری جذب شود.

مزرعه جدید استخراج ارزهای دیجیتال، دومین مرکز از این دست است که در ۱۰ ماه گذشته در این کشور افتتاح شده است. وی به همسو بودن این ابتکار با هدف عمان برای تنوع بخشیدن به اقتصاد، ادغام فناوری‌های مدرن و در عین حال پایبندی به تعهد به شیوه‌های اخلاقی و پایدار، اشاره کرد. عمان از این سال ۲۰۱۹ به دقت موضوع رمزارز را در دستور کار داشته است. در نهایت، این کشور بیت‌کوین را مطابق با قوانین اسلامی تشخیص داد و استفاده مورد نظر از آن را پذیرفت.

این کشور عضو GCC کمترین تولید ناخالص داخلی (GDP) را در بین سایر اعضای این شورا دارد. عمان از ذخایر نفتی برخوردار است که حدود ۷۰ درصد درآمد و نزدیک به ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی آن را تشکیل می‌دهد. اما با وجود کمبود فرصت‌های شغلی، از نرخ پایین بیکاری و تنها به میزان ۳/۷ درصد برخوردار است. تخمین زده می‌شود که ۲۴ درصد از فارغ‌التحصیلان عمانی در علوم کامپیوتر تخصص دارند، با این حال تنها تعداد محدودی از آنها در ایجاد مشاغل مرتبط موفق هستند.

شرکت «اگزا هرتز» که یک استارت‌آپ بومی به شمار می‌رود، در حال ایجاد یک مزرعه آزمایشی استخراج بیت‌کوین با ظرفیت ۱۱ مگاوات، همراه با برنامه جاه‌طلبانه برای گسترش آن به میزان

۸۰۰ مگاوات است. اگراهرتز در سپتامبر ۲۰۲۲ مجوز خود را از نهادهای قانونگذار ذیربط دریافت کرد و طی ۲۲ روز یک پایلوت عملیاتی تحویل داد.

دیتاهاستینگ و استخراج ارزهای دیجیتال در منطقه آزاد صلاله، که یک منطقه ویژه اقتصادی به شمار می‌رود، افتتاح شد. اگراهرتز این مرکز را با همکاری شرکت بلاکچین Moonwalk Systems که مقر آن در دبی است، اداره خواهد کرد. این مرکز با قیمتی در حدود ۳۵۰ میلیون دلار برای ساخت عرضه شد و از جدیدترین سخت افزار استخراج به نام Bitmain Technologies استفاده خواهد کرد. این شرکت قصد دارد تا اکتبر سال ۲۰۲۳ تعداد دستگاه‌های ماینینگ خود را از ۲۰۰۰ دستگاه فعلی به حدود ۱۵،۰۰۰ دستگاه افزایش دهد.

● هزینه نقض «داده‌ها» در خاورمیانه به بالاترین حد خود رسید

هزینه «نقض داده‌ها» در بین سازمان‌های خاورمیانه به بالاترین حد خود رسیده است. به گزارش IBM، این نهادها در سراسر منطقه مجموعاً ۸ میلیون دلار به همین دلیل از دست داده‌اند. همچنین بر پایه همین گزارش، این هزینه، بالاترین میزان در تقریباً ۱۰ سال گذشته است که نشان‌دهنده افزایش ۱۵۵/۹٪ از زمان انتشار «گزارش هزینه نقض داده» توسط IBM به شمار می‌رود. علاوه بر این، این مبلغ نشان‌دهنده افزایش ۱۵ درصدی در طی تنها سه سال اخیر می‌باشد. همین گزارش IBM به اهمیت به کارگیری راه‌های پیشرفته برای محافظت از کسب و کارها و سازمان‌ها در منطقه اشاره دارد.

گزارش «هزینه نقض داده‌ها» سال ۲۰۲۳، بر اساس تجزیه و تحلیل عمیق اطلاعات دنیای واقعی بوده که توسط ۵۵۳ سازمان در سطح جهان، از جمله ۳۶ شرکت عربستانی و اماراتی تجربه شده است. این تحقیق توسط مؤسسه Ponemon انجام شد و نتایج توسط بخش IBM Security مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ۶۶ درصد سازمان‌های امارات در سال ۲۰۲۲، «نقض هزینه‌ها» را گزارش کردند.

«هزینه نقض داده‌ها» از مجموع چهار فعالیت مرتبط با فرآیند به دست می‌آید. «هزینه‌های کسب و کار از دست رفته» به میزان ۲/۷ میلیون دلار در صدر فهرست قرار دارد. در رتبه‌های بعدی به ترتیب «پاسخ‌های پس از نقض» به میزان ۲/۴ میلیون دلار، «شناسایی و تشدید» به میزان ۲/۲۲ میلیون دلار و «اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان مربوطه» به حدود ۶۳۰،۰۰۰ دلار می‌باشند. علاوه بر این، IBM خاطرنشان کرد که بیشترین آسیب متوجه «بخش مالی» به میزان ۹/۴ میلیون دلار بوده است. صنایع «انرژی» و «سلامت» منطقه به ترتیب با ۸/۹ و ۸/۷ میلیون دلار هزینه در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

همچنین این گزارش نشان می‌دهد چرخه‌های عمر نقض داده‌ها در سازمان‌های مستقر در خاورمیانه که هوش مصنوعی و اتوماسیون امنیتی را به کار گرفته‌اند، به میزان قابل‌توجهی کوتاه‌تر شده و به ۲۵۹ روز رسیده است در حالی که نهادهایی آنهایی که این اقدامات را انجام ندادند، چرخه عمر ۳۹۳ روزه یا ۱۳۴ روز بیشتر را تجربه کردند. نیز شرکت‌هایی که هوش مصنوعی و اتوماسیون امنیتی را به کار گرفته‌اند، ۳/۳ میلیون دلار هزینه کمتری برای نقض داده‌ها پرداخت کرده‌اند. با رشد و توسعه سریع خاورمیانه، حملات سایبری هم افزایش یافته است. تشخیص زودهنگام و اقدام سریع می‌تواند به طور قابل توجهی آسیب ناشی از نقض داده‌ها را کاهش دهد. مدیر کل خاورمیانه و آفریقا IBM گفت: سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پیشرفته تشخیص تهدید و پاسخ، با استفاده از هوش مصنوعی و اتوماسیون، برای سازمان‌ها ضروری بوده تا از مجرمان سایبری پیشی بگیرند.

در این گزارش آمده است که فیشینگ، شایع‌ترین علت نقض داده‌ها بوده و ۱۶ درصد از نقض‌های داده در MENA را تشکیل می‌دهد. برای کسب و کار تجاری هم ۸/۶ میلیون دلار هزینه داشته است.

نقض داده‌ها، نقض امنیتی است که در آن اطلاعات حساس، محافظت شده یا محرمانه توسط شخصی غیرمجاز برای انجام این کار کپی، انتقال، مشاهده، سرقت یا استفاده می‌شود. نقض اطلاعات ممکن است شامل اطلاعات مالی مانند کارت اعتباری یا جزئیات بانکی، اطلاعات بهداشتی (PHI)،

اطلاعات قابل شناسایی شخصی (PII)، اسرار تجاری شرکت‌ها یا مالکیت معنوی باشد. بیشتر موارد نقض داده‌ها شامل داده‌های غیر ساختاری بیش از حد در معرض دید و آسیب‌پذیر هستند؛ مانند پرونده‌ها، اسناد و اطلاعات حساس.

● مقررات جدید کویت برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی

طرح حذف اسپانسرهای داخلی برای شرکت‌های خارجی که در کویت شعبه دارند، در پارلمان این کشور تصویب شد. تصمیم «کمیته مالی و اقتصادی مجلس» مبنی بر لغو اسپانسرهای داخلی برای شرکت‌های خارجی که شعبه دارند، از نظر تحلیل‌گران به عنوان اقدامی برای افزایش سرمایه‌گذاری خارجی و نیز افزایش تنوع اقتصادی تلقی می‌شود. بر اساس این طرح، شرکت‌های خارجی این فرصت را خواهند داشت که مستقیماً و بدون نیاز به حامیان مالی داخلی فعالیت کنند. این امر در مورد تمام شرکت‌ها، از جمله شرکت‌هایی که در مناقصه‌های قرارداد دولتی مشارکت می‌کنند، اعمال می‌شود. شایان ذکر است که در «رتبه‌بندی رقابت‌پذیری جهانی IMD» در سال ۲۰۲۳، کویت در بین ۶۴ کشور در جایگاه سی و هشتم قرار گرفت.

گفتنی است در سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ با رشد ۴/۸ درصدی به حدود ۴/۸۴ میلیارد دینار (۱۵/۸ میلیارد دلار) رسید. بر اساس آمار نقطه به نقطه، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نسبت به پایان سه ماهه اول سال نیز افزایش ۱۴/۱۷ درصدی را نشان می‌دهد.

● اقدام جدید بحرین برای ساخت کارخانه‌های هوشمند

به گفته وزیر صنعت و تجارت بحرین، این کشور با همکاری «تمکین» به دنبال ساخت ۳۰۰ کارخانه هوشمند تا سال ۲۰۲۶ و از طریق جدیدترین طرح ابتکار ملی خود، به نام «iFactories» است. «تمکین» یک نهاد دولتی نیمه مستقل است که بر توسعه بخش خصوصی تمرکز دارد. تأمین مالی

پروژه‌های اتوماسیون و دیجیتال‌سازی بر عهده این نهاد خواهد بود. همچنین کسانی که فناوری‌های «Industry 4.0» را پیاده‌سازی کنند تا ۵۰ درصد کمک‌های بلاعوض دریافت خواهند کرد.

روبوتیک در GCC:

یکی از روندهایی که می‌تواند به تلاش‌های کارخانه‌های هوشمند در بحرین کمک کند، رشد صنعت روباتیک در منطقه است. مؤسسه «پرایس واترهایوس کوپر (PWC)» تخمین می‌زند که خاورمیانه می‌تواند تا سال ۲۰۲۵ تا ۱۲۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در زمینه رباتیک انجام دهد. به عنوان مثال، رباتیک و هوش مصنوعی در عربستان سعودی صنعتی رو به رشد به شمار می‌رود. انتظار می‌رود سهم این بخش از GDP عربستان تا سال ۲۰۲۶ به ۱۲/۴ درصد یا ۱۳۵/۲ میلیون دلار برسد.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری جسورانه عربستانی نیز سرمایه‌گذاری در صنعت رباتیک را آغاز کرده‌اند. به عنوان مثال، Prosperity7، که بازوی سرمایه‌گذاری شرکت آرامکو به شمار می‌رود، اخیراً ۱۵۰ میلیون دلار در استارت‌آپ چینی Jaka Robotics سرمایه‌گذاری کرده است.

در همین حال، امارات متحده عربی از طریق ابتکاراتی مانند «Dubai Robotics» و «Automation Program» در حال سرمایه‌گذاری در صنعت رباتیک است. هدف از این طرح، افزایش سهم GDP کشور از بخش رباتیک به ۹ درصد می‌باشد. به عنوان بخشی از این برنامه، در مجموع ۲۰۰ هزار ربات برای بهبود کارایی در بخش‌های مختلف از جمله خدمات، لجستیک و بخش صنعتی به کار گرفته خواهند شد.

در بحرین نیز دولت در حال انجام ابتکاراتی مانند اتوماسیون ۴۰۰۰ کارخانه تولیدی در پنج سال آینده است. راهبرد لجستیکی این کشور که سال گذشته اجرایی شد، استفاده از رباتیک و هوش مصنوعی در شهرهای هوشمند، از جمله NEOM و The Line بوده است.